

Via Crucis

[it-triq tas-salib]

“Kemm intom boloh u tqal biex temmnu kulma qalu l-profeti! U ma kellux il-Messija jbati dan kollu u hekk jidhol fil-glorja tiegħu?” (Lq 24, 25-26). Hekk iwieġeb Ġesù lil dawk iż-żewġ dixxipli fit-triq li minn Ġerusalem twassal għal Għemmaws, wara li joqgħod jismagħhom jirrakuntaw il-ġrajja tiegħu stess. Huma kienu b’qalbhom maqsuma, ruħhom mitlufa u ma jafux fejn ser jaqbdu jagħtu rashom hliet jitolqu ’l bogħod, imma Ġesù jimxi t-triq magħhom u, permezz tal-istess esperjenza tiegħu tas-salib, jixhet dawl fuq it-tbatija u d-dlam tagħhom hekk li waslu biex għarfuh u reġgħu lura biex jaqsmu l-ferħ tal-qawmien ma’ huthom miġbura Ġerusalem.

Permezz ta’ din it-triq tas-salib li sejr in-nimxu matul erbatax-il stazzjon, aħna wkoll sejr in-interru flimkien ma’ Ġesù u akkumpanjati minnu. U f’din il-mixja, ser jimxi wkoll magħna matul it-toroq tal-ħajja tagħna ta’ kuljum, l-isqaqien tad-dlamijiet tagħna, il-vjali tal-komunitajiet tagħna u tal-Knisja, l-imsieraħ tas-soċjetà tagħna, biex hemmhekk ukoll jixhet id-dawl tiegħu fuqna, idewwi l-ġrieħi tagħna, u jdewwaqna mill-benna ta’ mħabbtu.

I

Ġesù kkundannat għall-mewt bla ħtija

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fl-ewwel stazzjon, meta Sidna Ġesù Kristu kien ikkundannat għall-mewt bla ħtija.

Mill-Evangelju skont San Ġwann (19, 13-16)

Pilatu ġieb lil Ġesù barra u qiegħdu fuq sedja għolja, fil-post imsejjaħ Litòstrotos, bil-Lhudi Gabbatà. Kien Jum it-Thejjija tal-Għid, għall-ħabta tas-sitt siegħa. Pilatu qal lil-Lhud: "Arawh is-sultan tagħkom!" Dawk infexxew jgħajtu: "Għall-mewt! Għall-mewt! Sallbu!" Pilatu qalilhom: "Jien se nsallab lis-sultan tagħkom?" Imma l-qassisin il-kbar wegħbuh: "Aħna ma għandniex sultan ħlief lil Ġesari!" Fl-aħħar tahlhom f'idejhom biex isallbuh.

"Le, żgur ma tmutux. Imma Alla jaf li dakinhar li tieklu minnu jinfethu għajnejkom u ssiru bħal allat, li jafu t-tajjeb u l-ħazin" (Ġen 3, 4-5). Hekk kien l-ingann tax-xitan bl-ewwel bnedmin. U hekk ukoll kien l-ingann tal-folla mxewxa: in-nassa tal-kburija, li twassal lill-bniedem biex jirribella kontra l-istess għajn tal-ħajja u jiċhad il-verità biex isir hu l-kejl. Imma din l-istess xewqa li jinħeles tispiċċa biex tagħmlu iktar skjav. Minflok lil Ġesù bħala Sultan, huma jippreferu lil Ġesari, li kien qed jaħkem fuq Izrael b'id tal-ħadid.

"Jekk iżzommu fil-kelma tiegħi, tkunu tassew dixxipli tiegħi, u tagħrfu l-verità u l-verità teħliskom" (Ġw 8, 31-32). Mulej, huma ħafna l-ktajjen tqal li ngorru ma' ringlejna aħna u nimxu t-triq miegħek. Imma aħna nafu li "l-grazzja u l-verità seħħu permezz" tiegħek (Ġw 1, 17).

(pawsa qasira ta' skiet)

Wara kull sentenza ta' Kristu, inwiegħbu flimkien: **R/. Mulejja, nemmen fik, kollok verità.**

"Jiena hu t-Triq, il-Verità u l-Ħajja. Ħadd ma jmur għand il-Missier jekk mhux permezz tiegħi."

(Ġw 14, 6) **R/.**

"Jiena d-dielja vera u Missieri l-bidwi ... Ibgħu fija, u jiena nibqa' fikom ... mingħajri ma tistgħu tagħmlu xejn." (Ġw 15, 1.4a.5c) **R/.**

"Jiena għarraft ismek lill-bnedmin li inti tajtni mid-dinja ... Qaddishom permezz tal-verità; il-kelma tiegħek hi l-verità." (Ġw 17, 6a.17) **R/.**

Kif inti bgħatt lili fid-dinja, hekk jiena bgħatt lilhom fid-dinja. U jien minħabba fihom nagħti ħajti, biex huma wkoll ikunu mqaddsin permezz tal-verità." (Ġw 17, 18-19) **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, ħenn għalina u l-maħfra ta' dnubietna aghatina.

II

Ġesù jaċċetta s-salib bil-ħlewwa

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fit-tieni stazzjon, meta lil Sidna Ġesù pprezentawlu s-Salib u Ġesù għall-imħabba li jgħibilna, aċċettah bil-ħlewwa.

Mill-Evanġelju skont San Luqa (9, 23-24)

Darba qal lil kulhadd: "Jekk xi hadd irid jiġi warajja, għandu jichad lilu nnifsu, jerfa' salibu kuljum, u jimxi warajja. Għax min irid isalva ħajtu, jitlifha; imma min jitlef ħajtu għall-imħabba tiegħi, isalvaha."

Ta' spiss, il-limiti u d-dgħufija tagħna jifxluna; il-ġrajja tal-ħajja tagħna thallina bla nifs. B'ħafna modi, niċħdu li huma parti minn min aħna u mill-istorja tagħna, filwaqt li nħaddnu bhala veru dak li noħolmu li nkunu. Imma Ġesù jistedinna biex niċħdu dawn l-ideat foloz tagħna nfusna u l-istampa falza ta' min naħsbu li suppost għandna nkunu; jistedinna nħaddnu s-salib tar-realtà tagħna kif inhi għax nagħrfu li hu proprju hemmhekk li huwa jiġi jiltaqa' magħna; u jistedinna nimxu warajh mgħobbijin kif aħna, l-istess kif għamel ma' Pietru u shabu f'xatt il-baħar tal-Galilija.

Mulej, filwaqt li aħna nippruvaw naħarbu mill-umanità tagħna, int kellek il-kuraġġ li tkun tassew bniedem bħalna, f'kollox minbarra d-dnub. Inti doqt is-sabiħ kollu tal-ħajja, imma anke aċċettajt is-salib u l-imrar kollu tagħna. Aġhtina qalb umli li tagħraf is-sbuħija u l-limiti tagħha, biex ninfetħu għall-Ispirtu tiegħek, u hekk tidher il-qawwa tiegħek fina, li tkompli l-ħidma tal-fidwa fid-dinja kollha.

(pawsa qasira ta' skiet)

Inwiegħbu flimkien: **R/. Aħna nistqarru lilek imsallab.**

Quddiem it-tentazzjoni li naħarbu mill-umanità tagħna. **R/.**

Quddiem il-kburija tagħna. **R/.**

Quddiem il-biża' li nixhdu għalik quddiem il-bnedmin. **R/.**

Quddiem l-inklinazzjoni li nfittxu l-kumdità tagħna. **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, ħenn għalina u l-maħfra ta' dnubietna aġhtina.

III

Ġesù jaqa' għall-ewwel darba wiċċu fl-art

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fit-tielet stazzjon, meta Sidna Ġesù kien tiela' l-Kalvarju u waqa' għall-ewwel darba għal wiċċu fl-art taħt is-salib.

Minn Salm 22 (22, 13-15)

*Qatgħa gniedes daru miegħi; barrin qawwija ta' Basan għalquni,
b'ħalqhom miftuħ għal fuqi, bħal iljun li jaħtaf u jgħajjat.
Ninsab bħall-ilma msawwab, għandi għadmi maqluġh kollu;
qalbi hi bħal xemgħa, iddub ġewwa fija.*

Mehlub kif kien wara lejl ta' tksabir u s-swat bil-frosta, saqajh ċedew u l-piż tas-salib għaffġu taħtu. U mad-daqqa ta' rkoπτu mal-art, tidwi f'widnejh bħal donnha sajjetta l-isfida ta' tliet snin qabel wara erbgħin jum sajjem fid-deżert: "Jekk inti Bin Alla, għid lil din il-ġebbla ssir ħobz" (Lq 4, 3). Dik l-isfida tax-xitan li taħtha tgħaffeg il-bniedem fil-ġnien meta għazel li jasserixxi lulu nnifsu fuq il-ħolqien bħala għadu ta' Alla flok bħala sieheb u kooperatur tiegħu. It-tentazzjoni li tkisser in-natura, tibdilha, timmanipulaha, tgħawwiġha skont l-aṭtit, minflok tħarisha u twassalha għall-milja u l-fjoritura tagħha.

Nitolbuk, Mulej, fejjaqna mill-egoizmu tagħna li jagħmina u ma jhallina naraw xejn għajr l-interessi u l-kumdità tagħna. U aghmel li nerggħu nagħrfu mill-ġdid il-missjoni li fdajtilna fil-bidu, meta għaziltna minn fost il-ħlejjaq kollha biex nieħdu ħsieb u mmexxu l-ħolqien f'ismek u miegħek.

(pawsa qasira ta' skiet)

Għas-Salm inwiegħbu flimkien: **R/. Dur lejja fil-kobor tal-ħniena tiegħek.**

(69, 2-4.14)

Salvani, o Alla,
għax l-ilma laħaq sa grizmejjja.
Sibt ruħi mgħaddas f'ħama fond;
ma hemmx fejn inserraħ riġlejja. **R/.**

Sibt ruħi f'ilma għoli;
il-mewg qed ikaxkarni.
Ma niflaħx ngħajjat iżjed,

grizmejjja nħanqu;
tgħammxu għajnejja,
jien u nistenna 'l Alla tiegħi. **R/.**

Imma jien lilek nitlob, Mulej;
meta jogħgħbok, o Alla, wegħibni,
fil-kobor ta' tjubitek
u skont il-wegħda tas-salvazzjoni tiegħek. **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, ħenn għalina u l-maħfra ta' dñubietna aghħtina.

IV

Ġesù jiltaqa' ma' ommu Marija

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fir-raba' stazzjon, meta Sidna Ġesù kien tiela' l-Kalvarju u ltaqa' ma' Ommu Marija Santissima, imma l-folla firdithom minn xulxin.

Mill-Evanġelju skont San Luqa (2, 33-35)

Missieru u ommu baqgħu mistagħġba b'dak li kien qiegħed jingħad fuqu. Xmun berikhom, u qal lil ommu Marija: "Ara, dan se jġib il-waqgħa u l-qawmien ta' ħafna f'Israel; se jkun sinjal li jmeruh,—u inti wkoll, sejf jinfidlek ruħek!—biex jinkixfu l-ħsibijiet moħbija fil-qlub ta' ħafna."

Kemm hemm ġrieħi misturin f'qalbna frott ta' relazzjonijiet miksur, b'mod speċjali r-relazzjonijiet l-iktar intimi li jagħmluna min aħna u jiffurmaw l-istorja tagħna. Ġrieħi li huma fondi għax inkisret il-fiduċja hekk li nispiċċaw ningħalqu fina nfusna. Fit-triq lejn is-salib, fejn kien ser jiġi ssiġillat il-patt il-ġdid ta' mħabba bejn Alla u l-umanità midinba, anke l-laqgħa bejn Adam il-ġdid u Eva l-ġdida tiġi mfixkla. Imma r-rabta bejn dawk iż-żewġt iqlub kienet hekk profonda li setgħet iżzomm wieqaf il-pont tal-imħabba fuq dak l-abbiss.

Mulej, quddiem l-intimità miġruħa tagħna, nitolbuk tersaq lejna flimkien ma' Ommok u sseddaq fina l-fiduċja fina nfusna u fl-oħrajn.

(pawsa qasira ta' skiet)

Għal kull invokazzjoni nwieġbu flimkien: **R/. Nisslu mħabbitkom fina.**

Qalb Imqaddsa ta' Ġesù u Qalb bla tebgħa ta' Marija. **R/.**

Adam il-ġdid u Eva l-ġdida. **R/.**

Qalb ta' Ġesù minfuda b'lanza u Qalb ta' Marija minfuda mis-sejf tad-dulur. **R/.**

Iben u Omm li bl-imħabba tagħkom setgħet isseħħ il-fidwa. **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, henn għalina u l-maħfra ta' dnubietna aġhtina.

V

Ġesù jġi megħjun minn Xmun iċ-Ċirinew jerfa' s-salib

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fil-ħames stazzjon, meta Sidna Ġesù kien tiela' l-Kalvarju, u ġie mgħejjun minn Xmun iċ-Ċirinew jerfa' s-salib.

Mill-Evanġelju skont San Luqa (23, 26)

Huma u sejr in bih, qabdu wieħed, jismu Xmun, minn Ċireni, li kien ġej lura mir-raba', u għabbewh bis-salib biex iġorru wara Ġesù.

L-aħbarijiet dwar imxijiet u mard madwar id-dinja jnisslu fina l-biza'. Imma qajla niftakru fil-pesta tal-individwalizmu sfrenat li qiegħda toqtol il-qlub b'heffa liema bħalha fi żminijietna. L-indifferenza u l-aljenazzjoni, l-egoizmu u n-nuqqas ta' hin qiegħdin ingħawru fina l-hila u d-disponibbiltà li nkunu ta' Ċirinej għal xulxin.

Minn fuq l-għolja tal-Beatitudnijiet, int għeditlana, "jekk xi hadd iġagħlek timxi miegħu mil wieħed, mur miegħu tnejn. Agħti lil min jitolbok u ddawwarx spallejk lil min ikun irid jissellef mingħandek" (Mt 5, 41-42). Minkejja dan, qalbna saret wisq iebsa biex tinduna li hemm min jinsab mixhut mal-ġenb tat-triq jtkarrab il-ħajja, u spallejna ma jridux li jitgħabbew. Mulej, aghmel li, meta tersaq lejna moħbi fil-proxxmu li jtkarrab il-ħniena, ħarsitna tkun attenta, dejjem lesta biex tilmħek għaddej u taqdik.

(pawsa qasira ta' skiet)

Nagħmlu tagħna din it-talba magħrufa, billi nwieġbu: **R/. Mulej, aghmilni ħabib ma' kulhadd.**

Mulej, għinni ħalli ma mmurx ngħaddi minn fejn xi hadd
b'ħarsa indifferenti, b'qalb magħluqa,
bil-pass imgħagġel. **R/.**

Mulej, għinni ħa nagħti każ mill-ewwel ta' dawk li jkunu qrib tiegħi.
Għinni nagħraf lil dawk li jkunu mħassbin u mħawdin.
Aghmel li nħoss hekk li nasal biex inserrħilhom qalbhom. **R/.**

Mulej, ehlišni minni nnifsi,
biex inkun nista' nservik, biex inkun nista' nħobbok,
biex jirnexxili nisimgħek f'kull wieħed minn ħuti
li inti tlaqqagħni miegħu. **R/.** G. Volpi

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, henn għalina u l-maħfra ta' dnubietna agħtina.

VI

Il-Veronika tixxotta l-Wiċċ Imqaddes ta' Ġesù

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fis-sitt stazzjon, meta Sidna Ġesù Kristu kien tiela' l-Kalvarju, u ltaqa' mal-Veronika, li resqet ixxuttat il-Wiċċ Imqaddes tiegħu, u Ġesù ħalla x-xbieha tiegħu fil-velu tagħha, għat-tifkira tagħna.

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Isaija (52, 13-15)

Araw! il-qaddej tiegħi jsib ir-risq, jintrefa', jogħla u jkun 'il fuq minn kulhadd. Bħalma ħafna ndiehxu minnu—għax wiċċu tħassar, donnu ma kienx bniedem, u s-sura tiegħu ma kontx tqisha ta' bniedem—hekk għad jistagħġbu ħafna ġnus minħabba fih.

“Ħa nagħmlu l-bniedem fuq is-sura u x-xbieha tagħna” (Ġen 1, 26). Hekk intqal għalina meta ġejna maħluqin. Imma d-dnub hassar din ix-xbieha hekk li sibna ruħna sfigurata u tlifna s-sbuhija ewlenija. Imma bil-wiċċ sfigurat ta' Bin il-bniedem, imlibbes il-kuruna tax-xewk b'żufjett flok b'xahru midfur, ġiet imġedda x-xbieha ta' Alla fina fil-ġmiel li kellha fil-bidu u mogħnija bil-grazzja ta' Alla (ara KKK 1701).

Mulej, għax il-Veronika kellha l-kuraġġ li tersaq lej u tmiss il-wiċċ qaddis tiegħek, bil-velu tagħha saret xhud tal-isbaħ fost ulied il-bnedmin (Salm 45, 3). Stampa mill-ġdid il-wiċċ kollu ħniena tiegħek f'qalbna biex hekk b'wiċċna mikxuf nirriflettu bħal f'mera s-sebħ tiegħek (ara 2 Kor 3, 18).

(pawsa qasira ta' skiet)

Għas-Salm inwiegħbu flimkien: **R/. Wiċċek infittex, Mulej.**

Salm 26 (27), 1.7-8.9.13-14

Il-Mulej id-dawl u s-salvazzjoni tiegħi,

minn min għandi nibza'?

Il-Mulej hu l-kenn tiegħi,

quddiem min għandi nitwerwer? **R/.**

Isma', Mulej, lehen l-għajta tiegħi,

ħenn għalija u wegħibni.

“Ejja” għedt f'qalbi, “fittex 'il wiċċu!”

Jien wiċċek infittex, Mulej. **R/.**

La taħbix wiċċek minni,

la twarrabx bl-herra l-qaddej tiegħek.

Inti l-għajjnuna tiegħi.

tħallinix u titlaqnix,

Alla tas-salvazzjoni tiegħi. **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, ħenn għalina u l-maħfra ta' dnubietna aghħtina.

VII

Ġesù jaqa' għat-tieni darba taħt is-salib

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fis-seba' stazzjon, meta Sidna Ġesù kien tiela' l-Kalvarju, u waqa' għat-tieni darba, għal wiċċu fl-art taħt is-salib.

Mill-Ktieb tal-Profeta Isaija (53, 3-5)

Kien imżeblaħ u mwarrab mill-bnedmin, bniedem li bata u kien jaf x'inhu l-mard, bħal wieħed li n-nies jaħbu wiċċhom minnu, bniedem imżeblaħ, u aħna xejn ma qisnieh. Izda hu rafa' fuqu l-mard tagħna, tgħabba bin-niket tagħna. Aħna ħsibnieh bħal wieħed ikkastigat, mitluq minn Alla u miġjub fix-xejn. Izda hu kien miġruħ minħabba fi dñubietna, mishuq minħabba fi ħżunitna. Għas-saħħa tagħna waqa' l-kastig fuqu, u bis-swat tiegħu sibna l-fejqa tagħna.

L-għeja kompliet tagħmel tagħha. Id-demmi li kompli jitlef matul it-triq xeħtu minn tulu fl-art taħt it-toqol tas-salib. U xħin jaqa' għal wiċċu fl-art, f'dik id-dalma jilmaħ quddiemu d-dehra tas-saltinet kollha tad-dinja li wrieh il-qarriq meta kien meħud mill-Ispirtu fid-deżert biex hemm jiġi mgarrab mix-xitan. U dakinhar, fil-frugħa tiegħu, it-tentatur għamillu din il-wegħda: "Nagħtik is-setgħa fuq dawn kollha, bil-glorja tagħhom ukoll għax hija ngħatat lili, u jiena nagħtiha lil min irrid. Jekk tinxtehet quddiem tagħtini qima, kollha tiegħek tkun" (Lq 4, 6-7). Imma Hu mhux hekk ried jiksibha s-saltana: mhux bil-qawwa, bil-vjolenza, bil-manipulazzjoni u l-kompromessi ried jieħu d-dinja lura f'idejha, imma bl-imħabba, bil-qadi, bl-għotja ta' ħajtu sal-aħħar.

Mulej, int ir-Ragħaj it-tajjeb li tagħti ħajtek għan-nagħaġ tiegħek. Int ma ġejtx biex tkun moqdi, imma biex taqdi u biex tagħti ħajtek b'fidwa għall-kotra. Fejjaq ir-regħba tagħna għall-poter. Aghmel li s-setgħa fuq l-oħrajn li fdajtilna f'idejna, inħaddmuha mhux għall-gwadann personali tagħna imma għall-qadi tagħhom.

(pawsa qasira ta' skiet)

Għal kull invokazzjoni nwiegħbu: **R/. Aghmilna qaddejja ta' ħutna l-bnedmin.**

Int li għaddejti fostna tagħmel il-ġid u tfarraġ u taħfer lil kulhadd. **R/.**

Int li dejjem toffri lilek innifsek lil Missier b'sagrificċju għall-fidwa tagħna. **R/.**

Int li fl-aħħar ikla ħsilt riġlejn id-dixxipli tiegħek. **R/.**

Int li ġejt biex ikollna l-ħajja, u ħajja bil-kotra. **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, ħenn għalina u l-maħfra ta' dñubietna aghħtina.

VIII

Ġesù jiltaqa' man-nisa ta' Ġerusalemm

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fit-tmien stazzjon, meta Sidna Ġesù Kristu kien tiela' l-Kalvarju, u ltaqa' man-nisa ta' Ġerusalemm.

Mill-Evangēlju skont San Luqa (23, 28-31)

Kotra kbira ta' nies kienet miexja warajh; fosthom kien hemm xi nisa li bdew iħabbtu fuq sidirhom u jibkuh. Imma Ġesù dar lejhom u qalilhom: "Nisa ta' Ġerusalemm, mhux lili ibku, iżda ibku lilkom infuskom u lil uliedkom. Għax, araw, għad jiġi żmien meta jgħidu, 'Hienja dik li ma għandhiex tfal, hieni l-guf li qatt ma wiled u s-sider li qatt ma redda!' Imbagħad jibdew jgħidu lill-muntanji, 'Aqgħu fuqna!', u lill-għoljiet, 'Ordmana!' Għax jekk dan kollu qegħdin jagħmluh liz-zokk meta għadu aħdar, mela xi jsir minnu meta jinxfef?"

Kemm drabi, diversi sitwazzjonijiet madwarna u l-valuri li qed jintremew bħal donnu xejn, mas-salmista aħna wkoll ikollna ntennu, "Jekk is-sisien jinqalbu, il-bniedem ġust x'jista' jagħmel?" (Salm 11, 3). Il-proċess mgħaġġel fejn id-dinja donnha qiegħda tinsa lil Alla għax taħseb li ssib soluzzjoni għal kull problema bil-ħidma u t-talenti tal-bniedem biss, donnu jipprova jħassar kull marka ta' Kristu u tat-tagħlim tiegħu. U bħal dawk in-nisa għandna tassew għalxiex nibku: mhux sempliciment għax qed tintilef id-dinja li trabbejna fiha u li tant għożżejna, imma għax, mal-valuri li jissfaxxaw, jintilef ukoll il-valur u r-rispett lejn il-bniedem.

Mulej, aħna nafu li inti ġust u tħobb il-ġustizzja; u wiċċek iddawwar lejn min hu sewwa (Salm 11, 7). Aġhtina l-qawwa biex ma ninħakmux mill-ispirtu tad-dinja, imma nibqgħu sodi fit-tħaddin tal-valuri tal-Evangēlju mqaddes tiegħek, ukoll meta nsibu ruħna waħedna naqdfu kontra l-kurrent.

(pawsa qasira ta' skiet)

Għas-Salm inwiegħbu flimkien: **R/. Inti s-sehem ta' wirti u ta' xortija.**

(Salm 15, 1-2. 5. 7-8. 10-11)

Ħarisni, o Alla, għax fik jien nistkenn.

Jien għedt lill-Mulej: "Int Sidi,
m'għandix ġid ieħor ħliefek."

Mulej, inti s-sehem tal-wirt u r-risq tiegħi,
inti żzomm f'idejk xortija. **R/.**

Imbierrek lill-Mulej li tani l-fehma;
imqar billejl qalbi tgħallimni.
Inżomm il-Mulej dejjem quddiemi,
għax bih f'leminti qatt ma nitharrek. **R/.**

Għax int ma titlaqnix fl-imwiet,
ma tħallix il-maħbub tiegħek jara l-qabar.
Int tgħallimni t-triq tal-ħajja;
hemm il-milja tal-ferħ quddiemek,
hemm l-għaxqa għal
dejjem f'lemintek. **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, henn għalina u l-maħfra ta' dñubietna aġhtina.

IX

Ġesù jaqa' għat-tielet darba taħt is-salib

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fid-disa' stazzjon, meta Sidna Ġesù kien tiela l-Kalvarju, u waqa' għat-tielet darba, għal wiċċu fl-art taħt is-salib.

Mill-Ktieb tal-Profeta Ġeremija (20, 7-9)

Qarraqtني, Mulej, u jien tqarraqt: kont aqwa minni, u għelibtni. Jien sirt id-daħka ta' kuljum, kulhadd jiddieħak bija. Kull meta niġi biex nitkellem, jien ngħajjat, u nxandar, 'Moħqrija u ħsara!' Il-kelma tal-Mulej saret għalija tagħjir u tmaqdir kuljum. U jien għedt: 'Ma nsemmihx aktar, ma nitkellimx aktar f'ismu.' Izda f'qalbi hemm bħal nar jaqbad, magħluq f'għadmi. Għejejt inzommu magħluq ġo fija, ma niflaħx aktar għalih.

Jerġa' jaqa' għat-tielet darba. Imma, bħad-darbtejn l-oħra, jeħtieġ li jerġa' jqum għax it-tmiem kien għadu ma wasalx. U xhin jgħolli ħarstu mill-art, minkejja l-folla miġbura madwaru, għajnejh imorru lil hinn u, għal ftit sekondi, jiffissa ħarstu fuq il-quċcata tal-Qaddis tal-Qaddisin fil-qalba tat-tempju—l-istess quċcata li ħadu fuqha x-xitan meta kien qed iġarrbu fid-deżert, filwaqt li fesfislu f'widnejh: "Jekk inti Bin Alla, inxtehet minn hawn għal isfel". (Lq 4, 9)

Mulej, it-tentatur riedek tuża dak il-post qaddis biex tikseb il-popolarità u hekk kulhadd jemmen fik malajr. Imma inti ma ridtx għax tirrispetta l-libertà ta' kull bniedem. Aghmel li, bħalek, il-glorja tagħna ma nfittxuhiex mill-bnedmin imma minn Alla wahdu, li jara dak li hu fil-moħbi.

(pawsa qasira ta' skiet)

Għas-Salm inwiegħbu flimkien: **R/. L-angli tiegħu jibgħatlek, biex iħarsuk.**

(Salm 91, 1-4. 10-11)

Int li tgħix għall-kenn tal-Għoli,
li tgħammar għad-dell
ta' dak li jista' kollox,
għid lill-Mulej:
"Kenn tiegħi u qawwa tiegħi int,
Alla tiegħi, jien fik nittama." **R/.**

Għax hu jeħilsek mix-xibka tan-nassab,
u mill-mard tal-mewt.
Bir-rix tiegħu jgħattik,
u taħt gwenħajh tistkenn. **R/.**

Ebda deni ma jġrilek,
ebda ħsara ma tersaq lejn darek.
Għax l-angli tiegħu hu jibgħatlek,
u jħarsuk fi triqatek kollha. **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, henn għalina u l-maħfra ta' dnubietna agħtina.

X

Ġesù mnezza minn hwejġu

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fl-għaxar stazzjon, meta Sidna Ġesù wasal fuq il-Kalvarju, u nezzgħuh il-libsa, li kienet imwaħħla mal-pjagi tal-ġisem imqaddes tiegħu.

Mill-Evanġelju skont San Ġwann (19, 23-24)

Wara li sallbu lil Ġesù, is-suldati ħadu l-ilbies tiegħu u qassmuh f'erbgħa, sehem lil kull wieħed minnhom. U ħadu wkoll it-tunika; din kienet libsa bla ħjata, minsuġa biċċa waħda minn fuq s'isfel. Ftiehm u bejniethom u qalu: "Ma nqattgħuhiex, iżda nitfgħu x-xorti għaliha, u lil min tmiss jeħodha." Dan ġara biex isseħħ l-Iskrittura li tgħid, 'Hwejġi qasmu bejniethom u għall-ilbies tiegħi tefgħu x-xorti.' U dan tabilhaqq għamluh is-suldati.

F'dik it-tunika minsuġa biċċa waħda minn fuq s'isfel, Missirijiet il-Knisja għarfu xbieha tal-Knisja fis-sħuħija u l-għaqda tagħha. Imma lkoll nafu kemm giet imcarrta matul is-sekli l-Knisja bil-hafna firdiet li seħħew fiha. U l-ġest tat-tnezzigħ ma jstax ma jfakkarniex ukoll f'dawk li ġew imnezza' mid-dinjità tagħhom anke fi ħdan il-Knisja u minn membri tal-Knisja. Fakkarna, Mulej, fil-libsa tiegħek li libbsitna l-magħmudija (ara Gal 3, 27). Saffiha mit-tbajja' tal-ħtija u bajjadha mill-ġdid fid-demem tiegħek. U, fl-istess waqt, nezzagħna mill-frugħa biex hekk nissieħbu mill-qrib miegħek f'ħutna umiljati, u hekk, umli bhalek, inkunu xhieda tad-dinjità vera u essenzjali tal-bniedem—dinjità li titlob li tiġi mħarsa dejjem, bla ebda eċċezzjoni jew imma.

(pawsa qasira ta' skiet)

“M'hemmx paċi mingħajr ġustizzja”. Hekk fakkarna l-Papa San Ġwanni Pawlu II fil-messaġġ tiegħu għal Jum il-Paċi tal-2002, ftit jiem qabel vjaġġ lejn Assisi biex jitlob għall-paċi fid-dinja flimkien mal-mexxejja tar-religjonijiet. B'dan f'moħħna, wara kull invokazzjoni inwiegħbu flimkien: **R/. Mulej, aghmilni strument tal-paċi tiegħek.**

Fejn hemm il-mibegħda, ħallini nhegġeg l-imħabba. **R/.**

Fejn hemm il-ħtija, ħallini nferrex il-maħfra. **R/.**

Fejn hemm id-dubju, ħallini ndaħhal il-fidi. **R/.**

Fejn hemm il-qtigħ il-qalb, ħallini nqawwi t-tama. **R/.**

Fejn hemm id-dlam, ħallini inkebbes id-dawl. **R/.**

Fejn hemm in-niket, ħallini nxaerred il-ferħ. **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, henn għalina u l-maħfra ta' dnubietna aghħtina.

XI

Ġesù jimtedd fuq is-salib u jsammruh bl-imsiemer

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fil-ħdax-il stazzjon, meta lil Sidna Ġesù ikkmandawh jimtedd fuq is-salib, u Ġesù obda, sakemm sammruh bl-imsiemer għal dnubietna.

Mill-Evanġelju skont San Luqa (22, 33-34)

Meta waslu fil-post jgħidulu l-Qorriegħa, sallbuhom hemm, lilu u lill-ħatja, wieħed fuq il-lemm tiegħu u l-ieħor fuq ix-xellug. U Ġesù qal: "Missier, aħfrilhom, għax ma jafux x'inhuma jagħmlu."

Fl-istess messaggħ għal Jum il-Paċi tal-2002, San Ġwanni Pawlu II jtenni: "M'hemmx paċi mingħajr ġustizzja, m'hemmx ġustizzja mingħajr maħfra". Il-qlub maqsuma jeħtieġu l-fejqa. Imma mhumiex il-vendetta, it-tpattija, l-imrar, il-firda u l-mibegħda, imma l-maħfra li ggħib il-fejqa. Il-maħfra għandha l-hila li tibdel it-tbatija u l-ingustizzja f'għajn ta' salvazzjoni, kemm għalina personali u kif ukoll għal dawk li jagħmlulna l-ħsara.

Mulej, aħna nsibuha iebsa biex naħfru. Tmur kontra l-istint tagħna. Tmur kontra l-logika tad-dinja. Izda int għallimtna nitolbu: "Aħfrilna dnubietna, bħalma naħfru lil min hu ħati għalina" (Mt 6, 12). U nafu li m'hemmx triq oħra li twassal għall-fejqa veru ħlief il-maħfra. Għalhekk, nitolbuk, lil dawk li għamlulna l-ħsara, hobbhom inti permezz tagħna għax bil-qawwa tagħna biss ma naslux.

(pawsa qasira ta' skiet)

Bix-xewqa li nkunu perfetti bħalma hu perfett Missierna li hu fis-smewwiet (Mt 5, 48), inressququ quddiemu lil dawk li jeħtieġu l-maħfra tagħna u, b'sincerità, ngħidu flimkien: **R/. Naħfrulhom, bħalma ħfirtilna int, Mulej.**

Lill-għedewwa tagħna. **R/.**

Lil dawk li jippersegwitawna. **R/.**

Lil dawk li umiljawna. **R/.**

Lil dawk li serquna jew qarrqu bina. **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, henn għalina u l-maħfra ta' dnubietna agħtina.

XII

Jgholluh mislub u wara tliet sigħat ta' agunija, imut

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fit-tnax-il stazzjon, meta lil Sidna Ġesù għollewh mislub bejn żewġ hallelin, u wara tliet sigħat ta' agunija, Ġesù miet fuq is-salib.

Mill-Evanġelju skont San Mark (15, 34-37)

Fid-disa' siegħa Ġesù għajjat b'lehen qawwi: "Eloï, Eloï, lema sabaqtani!", li jfisser: "Alla tiegħi, Alla tiegħi, għaliex tlaqtni?" Xi wħud minn dawk li kienu hemm, kif semgħuh, qalu: "Ara, qiegħed isejjaħ lil Elija!" U mar wieħed jigrri jxappap sponża bl-inbid qares, waħħalha f'tarf ta' qasba u tah jixrob filwaqt li qal: "Stennew, ħa naraw jigrx Elija jnizzlu!" Imma Ġesù għajjat għajta kbira u radd ruħu.

Is-skiet ta' Alla quddiem it-tbatija huwa ta' skandlu għal ħafna, hekk li jaslu biex jiċhdu l-fidi. Filwaqt li lilna li nemmnu tpoġġilna l-fidi fil-limitu tagħha. Imma f'dak l-abbiss tas-skiet hemm moħbija u, fl-istess waqt, murija l-imħabba infinita ta' Alla: Alla li jieħu fuqu l-ħażin kollu tal-umanità u jsofrih ġewwa fih biex aħna ma mmutux imma jkollna l-ħajja. Mad-dnub, jieħu wkoll fuqu l-wegħhat kollha tagħna, il-qsim kollu ta' qalbna; u jagħmel tiegħu l-karbiet kollha tagħna f'dik il-karba li ttarrax.

Mulej, minkejja li nkunu nixtiequ, aħna ħafna drabi ma nistgħux insolvu l-problemi u nfejqu l-gerħat kollha. Għalhekk, fakkarna kontinwament li aħna m'aħniex imsejhin biex insalvaw id-dinja imma biex nibqgħu hemm, maġenb it-tbatija, bla ma naħarbu. Agħtina qalb miftuħa, lesta biex tfarraġ u titgħabba bil-piż ta' haddiehor, u fl-istess waqt tgholli bla waqfien leħinha lejn is-sema.

(pawsa qasira ta' skiet)

Għal dawn l-invokazzjonijiet mil-Litaniya tad-Demm l-aktar Prezżjuż ta' Ġesù, inwiegħbu: **R/. Salvana.**

Demm ta' Kristu,
imxerred mis-Salib. **R/.**

Demm ta' Kristu,
prezz is-salvazzjoni tagħna. **R/.**

Demm ta' Kristu,
li mingħajrek m'hemmx fidwa. **R/.**

Demm ta' Kristu,
qawwa tal imġarrbin. **R/.**

Demm ta' Kristu,
faraġ tal imnikkta. **R/.**

Demm ta' Kristu,
paċi u ħlewwa tal qlub. **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, henn għalina u l-maħfra ta' dnubietna agħtina.

XIII

Ġesù fi hđan ommu Marija

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fit-tlettax-il stazzjon, meta lil Sidna Ġesù nizzluh mis-salib, u qegħduh fil-hđan ta' Ommu Marija Santissima Addolorata.

Mill-Evanġelju skont San Ġwann (19, 25-27)

Kien hemm wieqfa hdejn is-salib ta' Ġesù ommu, oħt ommu, Marija ta' Kleofa, u Marija ta' Magdala. Mela kif Ġesù lemaħ lil ommu u lid-dixxiplu li kien iħobb wieqaf hdejha, qal lil ommu: "Mara, hawn hu ibnek." Imbagħad qal lid-dixxiplu: "Hawn hi ommok." U minn dak il-ħin id-dixxiplu hadha għandu.

Ix-xena ta' Ġesù mqiegħed fi hđan Ommu, minkejja li hija waħda ta' niket, tnissel fina l-istess sentiment ta' meta wiehed iħossu fiż-żgur għall-kenn ta' daru, imdawwar bl-imħabba ta' daww għezieħ għalih. Il-hđan matern ta' Marija jfakkarna li l-familja hija l-post fejn il-gerħat jġu kkurati u mfejqa. Imma xi minn daqqiet jġri li l-familja stess issib ruħha feruta, jew tkun il-familja stess li tfieri.

Hemm mixħut f'ħogor Ommok, bħal donnok lura ġewwa hđanha mill-ġdid, inressqulek il-familji kollha tagħna, b'mod speċjali l-familji miġruha. Hu ħsieb il-membri kollha tagħhom, u aghmel li fina jsibu familja li lesta tilqagħhom u timxi magħhom.

(pawsa qasira ta' skiet)

Inpoġġu quddiem il-Mulej il-familji kollha tad-dinja, u nitolbuh flimkien: **R/. Ieqaf, Mulej, mal-familji tagħna.**

Fit-taħbit tal-hajja ta' kuljum. **R/.**

Fis-siġħat ta' krizi

u ta' qtigħ il-qalb. **R/.**

Fejn hemm il-vjolenza

u l-infedeltà. **R/.**

Fil-mumententi wkoll ta' ferħ

u ġid. **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, henn għalina u l-maħfra ta' dnuvietna aghħtina.

XIV

Ħaduh minn ħdan ommu u difnuh f'qabar ġdid

Nadurawk, o Ġesù, u nberkuk, għax b'salibek u l-mewt tiegħek inti fdejtna.

Nikkunsidraw, fl-erbatax-il stazzjon, meta lil Sidna Ġesù ħaduh mill-ħdan ta' Ommu Marija Santissima, u difnuh f'qabar ġdid.

Mill-Evanġelju skont San Matthew (27, 59-61)

Ġużepi ħa l-ġisem u keffnu f'liżar nadif, qiegħdu fil-qabar ġdid tiegħu li kien haffer fil-blat, gerbeb ġebbla kbira fid-daħla tal-qabar, u telaq. Izda Marija ta' Magdala u Marija l-oħra baqgħu hemm bilqiegħda biswit il-qabar.

Minkejja d-dalma u s-skiet tal-qabar, l-umanità tistenna bla ma taf ezatt għalfejn. F'dak is-skiet hemm digà miżrugħ il-qawmien u l-ferħ tal-Għid. Għalhekk, filwaqt li għadna nġhammru f'Sibt il-Għid tal-ġrajja tad-dinja, f'dan iż-żmien bejn il-qawmien tal-Mulej u l-qawmien tagħna, l-istennija tagħna ma tistax tkun vojta u għażżiena. Jeħtieġ li nishru; għax il-ħajja mhijiex stennija għalxejn, imma stennija kontinwa għal Kristu li ġej.

Mulej, filwaqt li b'qalb herqana nistennew iċ-ċelebrazzjoni tal-qawmien imqaddes tiegħek, ifforma l-qalb tagħna f'dik ta' qaddejja li jishru bla heda. Heġġegħ fina x-xewqa għalik; u heġġigna wkoll biex inħabirku ħalli nkebbisu bl-istess imħabba tiegħek lill-bnedmin kollha li magħhom niltaqgħu. U dan nagħmluh għax konvinti li huwa biss fil-laqgħa miegħek li, dak kollu li hu mewt fil-bniedem, jinbidel f'ħajja.

(pawsa qasira ta' skiet)

Għas-Salm inwiegħu flimkien: **R/. Għand il-Mulej hemm it-tjieba.**

(Salm 129, 1-2. 5-8)

Minn qiegħ l-art insejjaħlek, Mulej;
isma', Sidi, il-lehen tiegħi!
Ħa jkun widnejk miftuħa,
jiena u nitlobok bil-ħniena. **R/.**

Jien lill-Mulej nistenna,
ruħi f'kelmtu tittama.
Tistenna ruħi lil Sidi,
aktar milli l-għassiesa s-sebħ. **R/.**

Missierna, Sliema, Glorja

V/. Imbierka l-passjoni u l-mewt ta' Sidna Ġesù.

R/. Mulejja, ħenn għalina u l-maħfra ta' dnuvietna agħtina.

Skont l-Intenzjoni tal-Papa: Missierna, Sliema, Glorja

Salve Regina lil Marija Addolorata

Konkluzjoni

“Ibqa’ magħna, Mulej” (Lq 24, 29). Hekk talbuk dawk iż-żewġ dixxipli meta qrobtu sewwa lejn Għemmaws u l-jum kien wasal fi tmiemu. Meta ntebħu li kont int u għarfuk fil-qsim tal-hobż, inti għebt minn quddiemhom. Minkejja dan, huma għarfu li ma kienu ser ikunu qatt iktar waħedhom, mitluqin għal riħhom. U lanqas setgħu jzommu għalihom biss il-ferħ ta’ dak il-mument.

Fi tmiem din il-mixja, aħna wkoll, Mulej, nitolbuk tibqa’ magħna. Nitolbuk tmexxi l-passi tagħna fil-mixi warajk. Nitolbuk tmexxi ’l riġlejna halli bla biza’ nersqu lejn ħutna u naqsmu magħhom l-faraġ tal-preżenza tiegħek. U aghmel mill-komunitajiet tagħna ċenakli ħajja fejn fihom u minnhom tidwi l-bxara t-tajba tal-mewt u l-qawmien tiegħek. Ammen.